

## चेक परतीसाठी धोरण

व्याप्ती तपासा: डीबीएस बँक इंडिया लि. (डीबीआयएल)

जारीकर्ता: सौरभ मित्तल, प्रमुख- ऑपरेशन्स, डीबीआयएल

सर्व हक्क राखीव.

अधिकृत प्रकाशनाशिवाय या दस्तऐवजाचा कोणताही भाग डीबीएस ग्रुपच्या बाहेर कोणत्याही स्वरूपात पुनरुत्पादित केला जाऊ शकत नाही.

## मार्गदर्शक तत्व

RBI च्या परिपत्रकानुसार DBOD.BC.Leg.No.113/09.12.001/2002-03 26 जून, 2003 आणि RPCD.CO.RRB.BC.No.100/03.05.33/2013-14 च्या 12 मे 2014 च्या परिच्छेद 11.4 (i) मध्ये बँकांना चेक सुविधेसह खाती चालवण्यासाठी अट घालण्याचा सल्ला दिला होता की खात्यात पुरेसा निधी नसल्यामुळे आर्थिक वर्षात चार वेळा ड्रॉवरच्या विशिष्ट खात्यावर काढलेल्या एक कोटी किंवा त्याहून अधिक मूल्याच्या धनादेशाचा अनादर झाल्यास, नवीन चेकबुक जारी केले जाणार नाही. पुढे, बँक आपल्या विवेकबुद्धीनुसार चालू खाते बंद करण्याचा विचार करू शकते.

आता, RBI ने आपल्या परिपत्रक क्रमांक DBR.No.Leg.BC.3/09.07.005/2016-17 दिनांक 04 ऑगस्ट, 2016 द्वारे बँकांच्या खातेदाराकडून धनादेश-अनादराच्या कारणास्तव त्यांचा प्रतिसाद निश्चित करण्यासाठी ते बँकांच्या विवेकावर सोडण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्या संदर्भात, DBS Bank India Ltd. (DBIL) ने खाली दिलेल्या चेक रिटर्न पॉलिसीचा मसुदा तयार केला आहे.

## 2

## पॉलिसी

### वारंवार होणाऱ्या अनादराच्या घटनांशी निगडीत

- i. चेक-बुक जारी करताना ग्राहकाला सूचित केले जाईल की त्यांच्या पेमेंटच्या वचनबद्धतेचा आदर करण्यासाठी खात्यात पुरेसा निधी ठेवला गेला आहे याची खात्री करणे ही त्यांची जबाबदारी आहे.
- ii. विद्यमान खात्यांच्या ऑपरेशनच्या संदर्भात खाली (iv) वर नमूद केलेल्या अटीचा परिचय करून देण्यासाठी, बँक नवीन चेकबुक जारी करताना, नवीन स्थितीच्या घटकांना सल्ला देणारे पत्र जारी करू शकते. हे चेकबुकच्या पहिल्या पानावर आणि ग्राहकाला जारी केलेल्या चेकबुकच्या संलग्न मागणी स्लिपवर देखील नमूद केले आहे.
- iii. एका आर्थिक वर्षात ड्रॉवरच्या विशिष्ट खात्यावर पाचव्यांदा धनादेशाचा अनादर झाल्यास, बँक *संबंधित घटकाला वरील स्थितीकडे लक्ष वेधून सावधगिरीचा सल्ला देऊ शकते आणि चेक जारी करण्यापूर्वी खात्यात पुरेशी शिल्लक ठेवण्याची विनंती करू शकते.*
- iv. ग्राहकांमध्ये आर्थिक शिस्त लागू करण्याच्या उद्देशाने, बँक चेक सुविधेसह खाती चालवण्यासाठी एक अट घालणार आहे की **सहा वेळा** वर्षभरात ड्रॉवरच्या विशिष्ट खात्यावर काढलेला धनादेश खात्यातील पुरेसा निधी नसल्यामुळे, बँक ग्राहकाला चेक-बुकच्या सुविधेचा लाभ घेण्यापासून वंचित करेल. पुढे खात्याचे पुनरावलोकन केले जाईल आणि बारकाईने निरीक्षण केले जाईल. ऑपरेशन टीम सर्व शाखांसाठी रिटर्न चेक डेटाचे निरीक्षण करेल आणि त्याच खात्यात अपुऱ्या निधीच्या कारणास्तव आर्थिक वर्षात परताव्याच्या घटनांच्या आधारे ग्राहकांना जोडलेल्या परिशिष्टानुसार पत्र पाठवेल.
- v. योग्य वाटल्यास, बँक 15 दिवसांची पुरेशी सूचना देऊ शकते आणि शुल्क/देय असल्यास वसूल करून खाते बंद करू शकते आणि नोंदणीकृत पोस्टाने बँकेच्या रेकॉर्डवरील पत्त्यावर पे ऑर्डर/ड्राफ्टद्वारे उर्वरित रक्कम पाठवू शकते. ज्या खात्यांमध्ये ग्राहक क्रेडिट सुविधांचा लाभ घेतात त्या खात्यांतील **मंजुरी अधिकाऱ्यांच्या/आरएमच्या** परवानगीने बँक खाते बंद करू इच्छित असल्यास असाच सावधगिरीचा सल्ला दिला जाईल.

- vi. विल अरिंग हाऊस किंवा ड्रॉई बँकेद्वारे रिटर्न बँकेकडे सुपूर्द केल्याच्या पुढील व्यावसायिक दिवसापर्यंत सर्व चेक रिटर्न मेमोसह "अपुरा निधी" म्हणून अपमानित होण्याचे कारण दर्शविणाऱ्या चेक रिटर्न मेमोसह प्राप्तकर्ता/धारकांना पाठवले जातील.
- vii. INR 1 कोटी आणि त्यावरील प्रत्येक रिटर्न चेकच्या संदर्भात डेटा आणि स्टॉक एक्स्चेंजच्या नावे काढलेल्या धनादेशांची कोणतीही रक्कम पक्षाचे नाव, रक्कम यासारख्या तपशीलांसह प्रत्येक आर्थिक तिमाहीसाठी QSC (त्रैमासिक स्थायी समिती) समोर ठेवली जाईल. चेकचे, परताव्याचे कारण, दिलेली सुविधा आणि आजपर्यंतच्या परताव्याची उदाहरणे.

### 3

### प्रमुख जबाबदाऱ्या

#### ऑपरेशन्स

- i. विल अरिंग हाऊस किंवा ड्रॉई बँक द्वारे बँकेकडे रिटर्न सुपूर्द केल्याच्या पुढील व्यावसायिक दिवसापर्यंत सर्व चेक रिटर्न मेमोसह प्राप्तकर्ता/धारकांना पाठवले जातील ज्यामध्ये "अपुरा निधी" म्हणून अनादर करण्याचे कारण सूचित केले जाईल..
- ii. ऑपरेशन टीम सर्व शाखांसाठी रिटर्न चेक डेटाचे निरीक्षण करेल आणि त्याच खात्यात अपुऱ्या निधीच्या कारणास्तव आर्थिक वर्षात परताव्याच्या घटनांच्या आधारे ग्राहकांना जोडलेल्या परिशिष्टानुसार पत्र पाठवेल.

### 4

### शासन

#### 4.1 मालकी आणि मंजूरी देणारे प्राधिकरण

हे धोरण T&O च्या मालकीचे आहे आणि बोर्ड किंवा प्रतिनिधी समितीने मंजूर केले आहे. कोणतेही बदल जे तात्विक नसतात, परंतु आनुषंगिक किंवा प्रशासकीय स्वरूपाचे असतात, त्यांना मंजूरी देणाऱ्या अधिकाऱ्याकडून साइन-ऑफची आवश्यकता नसते.

#### 4.2 विचलन

शून्य

#### 4.3 पुनरावलोकन करा

अन्यथा आवश्यक नसल्यास, धोरणाचे वार्षिक आधारावर पुनरावलोकन केले जावे.

**परिशिष्ट 1 शब्दकोष**  
लागू नाही

**परिशिष्ट 2 संबंधित धोरणे आणि मानके**  
चेक रिटर्न- प्रक्रिया टीप

**परिशिष्ट 3 कोणतीही अतिरिक्त माहिती किंवा साहित्य**  
शून्य

**परिशिष्ट 4 विचलन**

प्रभावी तारीख	विभाग	द्वारे अनुमोदित आणि पृष्ठांकन तारीख	मान्यताप्राप्त आणि मान्यता तारीख	विचलन वर्णन	विचलन साठी कारण

**परिशिष्ट 5 आवृत्ती**

विचलन	जारी करण्याची तारीख	प्रमुख बदलांचा सारांश
1.0		पॉलिसी जारी
2.0	29-मार्च-2017	RBI ने त्याचे परिपत्रक DBOD.BC.Leg.No.113/09.12.001/2002-03 दिनांक 26 जून, 2003 आणि 11.4(i) चे परिच्छेद RPCD .CO.RRB.BC.No.100/03.05.33/2013-14 दिनांक 12 मे 2014 रोजी बँकांना धनादेश सुविधेसह खाती चालवण्यासाठी एक कोटी रुपयांच्या धनादेशाचा अनादर झाल्यास अशी अट घालण्याचा सल्ला दिला होता. आणि खात्यात पुरेसा निधी नसल्यामुळे आर्थिक वर्षात चार वेळा ड्रॉवरच्या विशिष्ट खात्यावर काढलेले, कोणतेही नवीन चेकबुक जारी केले जाणार नाही. पुढे, बँक आपल्या विवेकबुद्धीनुसार चालू खाते बंद करण्याचा विचार करू शकते.  आता, RBI ने आपल्या परिपत्रक क्रमांक DBR.No.Leg.BC.3/09.07.005/2016-17 दिनांक 04 ऑगस्ट, 2016 द्वारे बँकांच्या अनादराच्या कारणास्तव त्यांचा प्रतिसाद निश्चित करण्यासाठी ते बँकांच्या विवेकावर सोडण्याचा निर्णय घेतला आहे. खातेदाराकडून धनादेश.
3.0	29-ऑगस्ट-2018	अक्षरांच्या स्वरूपातील बदल.
4.0	26-जून-2019	पहिला अंक (पूर्ण मालकीची उपकंपनी म्हणून DBS इंडियाच्या समावेशानंतर).